

نام استاد: حیدر میرزایی
نام گردآورنده: بهار زربان

اگر مرتعکاری از طریق کشت مستقیم بذر گیاهان در مرتع باشد، به آن بذرکاری گویند و اگر به روش بازکاشت نهال گیاهان در مرتع صورت گیرد، به آن بوته کاری گفته می شود. در شرایطی که مرتعداری میسر نباشد، مرتعکاری مصنوعی انجام میشود. در مناطقی که شرایط آب و هوایی و خاک مساعد ولی پوشش گیاهی موجود نباشد، بذرکاری ضروری است. در زمانی که احیا طبیعی غیر ممکن و یا نیازمند زمان بسیار طولانی باشد، نیز بذرکاری ضروری است

کشت سرتاسری: همه بخش های یک مرتع کشت می شود.

"در مراتعی که پوشش گیاهی آن کامل

تخریب شده و محدودیتی از نظر حفاظت خاک و فرسایش

وجود نداشته باشد، پس از آماده کردن

زمین مبادرت به کشت بذر می کنند. در مراتع مخروطی که

دارای شیب خاک مناسب باشند، در صورت مساعد بودن آب و

هوا در تمام سطح مرتع در پاییز اقدام به شخم نموده و پس از

انجام عملیات آماده سازی، بذرکاری انجام می شود

اهداف بذرکاری مراتع:

1. افزایش علوفه برای دام های اهلی و حیوانات شکاری
2. ازدیاد گیاهان بارزش و رفع نیازهای کمی و کیفی غذایی دام
3. استفاده بهینه از پتانسیل مرتع و افزایش ارزش تفرجگاهی و زیست محیطی
4. افزایش نفوذپذیری خاک و استقرار و تثبیت آن
5. ایجاد پوشش گیاهی جدید در مناطق آتش سوزی شده
6. تثبیت دامنه های بریده شده بر اثر جاده سازی
7. تغییر ترکیب پوشش گیاهی و تکمیل تجدید حیات طبیعی مرتع

هزینه های ثابت برای سرمایه گذاری اولیه در بذرکاری:

الف: مستقیم، چون: زمین، ادوات، نیروی کار ثابت

ب: غیرمستقیم: هزینه مخاطرات شکست برنامه بذرکاری، هزینه مربوط به عدم استفاده از مراتع درخلل دوره استقرار گیاهان کشت شده و بهره سرمایه اولیه در طول دوره استهلاک

- **هزینه های جاری(سالیانه):** بذر، آبیاری، کودپاشی وکنترل آفات،

حصارکشی و تعمیرات آن،تعمیرات منابع آب، هزینه های

نگهداری دام و.....

روش های بذرکاری: در بذرکاری مراتع هرچه پراکنش بذر در تمامی سطح مرتع یکنواخت تر بوده و در عمق مناسب تری قرار گیرد، پوشش یکنواخت تری بوجود می آید. بذرکاری در مراتع با توجه به شرایط آب و هوایی، خصوصیات خاک، توپوگرافی، نوع گیاه مورد کشت و نیز وسایل و امکانات، به دو شکل انجام می شود:

1. بذرکاری به روش پاشیدن بذر

2. بذرکاری با دستگاه بذرکار

انتخاب منطقه مناسب جهت بذرکاری:

نخستین گام در بذرکاری شناخت استعداد منطقه و انتخاب محل مناسب می باشد. مهمترین عوامل عبارتند از:

الف) بالا بودن پتانسیل منطقه در حدی که باعث موفقیت برنامه های مرتعکاری شود

- خاک، جهت نفوذ ریشه و آب، به اندازه کافی عمیق باشد

- بارندگی منطقه به اندازه ای باشد که گونه های کاشته شده را به لحاظ نیاز آبی تامین کند

- خاک به لحاظ شیمیایی محدودیت نداشته باشد(مواد سمی بیش از حد مجاز نباشد)

- اراضی انتخاب شده، دارای تخته سنگ نباشد و فاقد شیب تند باشد

- کافی بودن درجه حرارت و دوره رشد گیاهی

ب) در دسترس بودن و امکان استفاده از منطقه بذرکاری شده

جنبه های موفقیت در بذرکاری:

1. انتخاب صحیح محل
 2. اجرای صحیح عملیات بذرکاری
 3. مراقبت های بعد از کشت
 4. بهره برداری از منطقه بذرکاری شده طبق برنامه
- بطور کلی وقتی مجموع درآمدها از مجموع هزینه ها بیشتر باشد، آنگاه نتایج عملیات بذرکاری، مثبت خواهد بود.

عوامل محیطی موثر در بذرکاری

1. اقلیم: مجموعه ای از تغییرات دراز مدت بارندگی، رطوبت، حرارت، نور، باد و ... می باشد. اقلیم مهم اقلیم مهم ترین عامل اکولوژیکی می باشد که در رشد و نمو گیاهان و در بذرکاری مراتع تاثیر دارد.

2. درجه حرارت: درجه حرارت تحت تاثیر عرض جغرافیایی و ارتفاع می باشد. بطور کلی، دماهای خیلی بالا و یا خیلی پایین، برای استقرار نهال ها مضر می باشد.

3. باد: دریاها، پستی و بلندی زمین و ارتفاعات در شدت و جهت باد تاثیر دارند. باد عامل مهم انتقال رطوبت می باشد.

4. نور: شدت نور در آب و هوای خشک بیش از شدت آن در هوای مرطوب می باشد. نور در تولید گل، میوه و بذر گیاهان اهمیت دارد. با کاهش حرارت، نیاز گیاه به نور بیشتر می شود.

5. خاک: بافت، ساختمان، نفوذپذیری، خواص شیمیایی و عمق خاک مهم می باشد. خاک با بافت متوسط، عمیق تا نیمه عمیق و شیب کم و حاصلخیز، بهترین خاک جهت اجرای عملیات بذرکاری می باشد.

6. توپوگرافی: افزایش شیب زمین، بیش از حد معین، امکان کار با ادوات و ماشین ها را محدود می کند و از طرف دیگر باعث افزایش خطر فرسایش خاک می شود.

7. عوامل زیستی:

برای پیش گیری از امراض و فعالیت قارچ ها و باکتری ها روی بذور و جوانه ها، بایستی نسبت به ضد عفونی بذور با سموم اقدام نمود. با آفات و حشرات، پس از شناخت نوع، فصل و نحوه خسارت توسط سموم می شود مبارزه کرد.

عوامل موثر در جوانه زنی بذور:

میزان رطوبت خاک

اکسیژن خاک (میزان فشردگی خاک)

درجه حرارت خاک

شوری خاک

پرندهگان و حشرات

پوشش بذر

مراقبت های بعد از کشت:

1. فرق مرتع

2. مبارزه با علف های هرز